

Homer Iliad 3.373-447 (A list of vocabulary follows the text)

Menelaus and Paris are fighting a duel, Menelaus is about to win (he is the subject of the verbs in line 373) when Aphrodite intervenes.

καί νύ κεν εἴρουσέν τε καὶ ἄσπετον ἦρατο κῦδος,
εἰ μὴ ἄρ' ὄξυ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
ἢ οἱ ῥῆξεν ἰμάντα βοὸς Ἴφι κταμένοιο· (375)

κεινή δὲ τρυφάλεια ἄμ' ἔσπετο χειρὶ παχείῃ.
τὴν μὲν ἔπειθ' ἦρωσ μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
ῥῖψ' ἐπιδινήσας, κόμισαν δ' ἐρήρηες ἑταῖροι·
αὐτὰρ ὁ ἄψ' ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων
ἔγχεϊ χαλκείῳ· τὸν δ' ἐξήραξ' Ἀφροδίτη (380)

ῥεῖα μάλ' ὥς τε θεός, ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι πολλῇ,
κάδ δ' εἴσ' ἐν θαλάμῳ εὐώδεϊ κηώνεντι.
αὐτὴ δ' αὖ Ἑλένην καλέουσ' ἴε· τὴν δὲ κίχανε
πύργῳ ἐφ' ὑψηλῶ, περὶ δὲ Τρωαὶ ἄλις ἦσαν·
χειρὶ δὲ νεκταρέου ἔανου ἐτίναξε λαβοῦσα, (385)

γρηῖ δέ μιν ἐῦκυῖα παλαιγενεῖι προσέειπεν
εἰροκόμῳ, ἢ οἱ Λακεδαίμονι ναιετοώσῃ
ἦσκειν εἴρια καλά, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε·
τῇ μιν ἐισαμένη προσεφώνεε δι' Ἀφροδίτη·
“δεῦρ' ἴθ'· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ οἰκόνδε νέεσθαι. (390)

κεῖνος ὃ γ' ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι
κάλλεῖ τε στίλβων καὶ εἵμασιν· οὐδέ κε φαίης
ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε
ἔρχεσθ', ἢ ἐ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.”

— Ὡς φάτο, τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι δρινε· (395)

καὶ ῥ' ὥς οὖν ἐνόησε θεᾶς περικαλλέα δειρὴν
στήθεά θ' ἰμερόεντα καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
θάμβησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
“δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;
ἦ πῆ με προτέρῳ πολίων εὔ ναιομενάων (400)

ἄξις, ἦ Φρυγίης ἦ Μηονίης ἐρατεινῆς,
εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος μερόπων ἀνθρώπων·
οὐνεκα δὴ νῦν δῖον Ἀλέξανδρον Μενέλαος
νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμέ οἴκαδ' ἄγεσθαι,
τοῦνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης; (405)
ἦσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα, θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθου,
μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὀλυμπον,

ἀλλ' αἰεὶ περὶ κείνον οἶζυε καὶ ἐ φύλασσε,
εἰς ὃ κέ σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὃ γε δούλην.
κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἶη· (410)
κείνου πορσυνέουσα λέχος· Τρωαὶ δέ μ' ὀπίσσω
πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῶν."

Τὴν δὲ χολωσαμένη προσεφώνεε δι' Ἀφροδίτη·
"μὴ μ' ἔρεθε σχετλίη, μὴ χωσαμένη σε μεθείω,
τῶς δέ σ' ἀπεχθήρω ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα, (415)
μέσσω δ' ἀμφοτέρων μητίσομαι ἔχθεα λυγρὰ
Τρώων καὶ Δαναῶν, σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι."

Ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
βῆ δὲ κατασχομένη ἐανῶ ἀργῆτι φαεινῶ
σιγῆ, πάσας δὲ Τρωᾶς λάθεν· ἦρχε δὲ δαίμων. (420)

ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,
ἢ δ' εἰς ὑψόροφον θάλαμον κίε διὰ γυναικῶν.
τῇ δ' ἄρα δίφρον ἐλοῦσα φιλομειδῆς Ἀφροδίτη
ἀντί' Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα· (425)

ἔνθα κάθιζ' Ἑλένη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
ὄσσε πάλιν κλίνασα, πόσιν δ' ἠνίπαπε μύθῳ·
"ἦλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὠφελος αὐτόθ' ὀλέσθαι
ἀνδρὶ δαμείς κρατερῶ, ὃς ἐμὸς πρότερος πόσις ἦεν.
ἢ μὲν δὴ πρὶν γ' εὐχε' ἀρηϊφίλου Μενελάου (430)
σῆ τε βίη καὶ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ φέρτερος εἶναι·

ἀλλ' ἴθι νῦν προκάλεσσαι ἀρηϊφίλον Μενέλαον
ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλὰ σ' ἔγωγε
παύεσθαι κέλομαι, μηδὲ ξανθῶ Μενελάῳ
ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι (435)
ἀφραδέως, μὴ πως τάχ' ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμήης."

Τὴν δὲ Πάρις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·
"μὴ με γύναι χαλεποῖσιν ὀνειδέσι θυμὸν ἐνιπτε·
νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ,
κείνον δ' αὖτις ἐγώ· πάρα γὰρ θεοὶ εἰσι καὶ ἡμῖν. (440)

ἀλλ' ἄγε δὴ φιλότῃ τραπεῖομεν εὐνηθέντε·
οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὠδέ γ' ἔρωσ φρένας ἀμφεκάλυψεν,
οὐδ' ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
ἔπλεον ἀρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
νήσω δ' ἐν Κραναῇ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνῇ, (445)
ὡς σεο νῦν ἔραμαι καὶ με γλυκὺς ἴμερος αἰρεῖ."

Ἦ ῥα, καὶ ἄρχε λέχοσδε κιών· ἅμα δ' εἶπετ' ἄκοιτις.

VOCABULARY

νύ (unemphatic particle) *now*

κεν = ἄν

εἴρουσσέν: ἐρύω *drag*

ἄσπετος adj. *unspeakable*

ἦρατο: aor. ἄρνυμαι *win*

κῦδος, τό *glory*

ὀξύ adv. *sharply*

οἱ = dat. pron. (αὐτῶ)

375

ῥῆξεν: ῥήγνυμι *break*

ἰμάς, ὁ *strap*

βοῦς, βοός, ὁ *ox*

ἴφι *with force*

κταμένοιο: κτείνω *slay*

τροφάλεια, ἡ *helmet*

ἔσπετο: ἔπομαι *follow*

παχύς -εῖη -ύ *sturdy*

ἐυκνήμιδες m.pl.adj. *well-grieved (epithet of Ἀχαιοί)*

ἐπιδινέω *whirl*

ἐρήρες adj. *loyal*

ἐπορούω *spring*

κατακτάμεναι aor. inf. of κατακτείνω *slay*

μενεαίνω *be eager to (+ inf.)*

380

ἐξαρπάζω *snatch up*

κάδ...εἶσε 3rd s. aor. καθίζω *seat, set down*

εὐωδής adj. *fragrant*

κηώεις adj. *fragrant*

κιχάνω *reach*

385

νεκτάρεος adj. *fragrant*

ἕανός, ὁ *robe*

τινάσσω *twitch*

γρηῖ dat. s. γρηῦς, ἡ *old woman*

μιν acc. s. 3rd pers. pron. *him, her*

ἔικυῖα f. part. ἔουκα *resemble (+ dat.)*

παλαιγενής adj. *old*

εἰροκόμος adj. *wool-working*

ναιετώση pres. part. ναιετώ *live in (+ dat.)*
ἤσκειν 3rd s. impf. ἀσκέω *work (wool)*
εἶριον, τό *wool*
ἐεισαμένη aor. part. εἶδομαι *appear in the likeness of (+ dat.)*
προσεφώνεε: προσφονέω *address*

390

νέεσθαι inf. νέομαι *go back*
δινωτός adj. *rounded*
λέχος, τό *bed*
στίλβω *gleam*
εἴματα, τά *clothes*
λήγω *cease from (+ gen.)*

395

ὀρίνω *arouse*
στήθος, τό and pl. στήθεα *breast*
περικαλλής adj. *very beautiful*
δειρή, ἡ *throat*
ίμερόεις adj. *lovely*
μαρμαίρω *flash*
θαμβέω *be awestruck*
δαιμονίη voc. - shows the speaker to be baffled by the motives of the person addressed. Hard to translate, suggests 'I don't understand you'.
λιλαίομαι *desire, be intent on (+ gen.)*
ἠπεροπέυω *deceive*

400

ἦ emphatic particle *indeed, truly*
πή indef. adv. *to some place*
πολίων = πόλεων (πόλις)
ναίομαι (mid.) *be situated*
Φρυγίη, ἡ *Phrygia*
Μηονίη, ἡ *Maeonia*
ἐρατεινός -ή -όν adj. *lovely*
κεῖθι adv. *there*
μερόπων epithet of ἀνθρώπων - meaning unknown
στυγερός adj. *hateful*

405

δολοφρονέω *plan deceit*
παρέστης: 2nd s. aor. παρίσταμαι *stand near, be present*
ἦσο: pres. imperat. s. ἦμαι *sit*

ἀπόειπε 2nd s. aor. imperat. *renounce* (some texts print ἀπόεικε *depart from* which was proposed by the Alexandrian scholar Aristarchus, but for reasons unknown)

κέλευθος, ἡ *path, way*

ὑποστρέψειας 2nd s. aor. opt. ὑποστρέφω *return to*

οἰζύω *mourn*

ἐ acc. s. pers. pron. *him, her*

410

νεμεσσητός adj. *blameworthy*

πορσύνω (of a woman) *prepare - i.e. share* (a man's bed)

μωμέομαι (mid.) *reproach*

ἄκριτος adj. *countless*

ἐρέθω *provoke*

σχέτλιος adj. *rash*

μεθείω 1st s. aor. subjunc. μεθίημι *let go, abandon*

415

τώς = οὔτω

ἀπεχθήρω 1st s. aor. subjunc. ἀπεχθαίρω *hate*

ἔκπαγλα (n. pl. adj. used as adv.) *terribly*

μητίομαι mid. *contrive*

ἔχθεα n. pl. *hatred*

λυγρός adj. *harmful*

οἶτος, ὁ *fate*

ὄλῃαι 2nd s. aor. subjunc. ὄλλυμαι (mid.) *perish*

δείδω *fear*

ἐκγεγαυῖα pf. part. f. ἐκγίγνομαι *be born of* (+ gen.)

κατέχομαι (mid.) *cover oneself*

ἀργής adj. *bright*

φαινός adj. *gleaming*

420

ἀμφίπολος, ἡ *maidservant*

ὑψόροφος adj. *high-roofed*

κίε unaugmented aor. 3rd s. *go, come, make one's way*

δίος, δῖα adj. *bright, gleaming, radiant*

δίφρος, ὁ *chair; chariot*

φιλομειδῆς adj. *laughter-loving* (epithet of Aphrodite)

425

κούρη, ἡ *daughter*

αἰγίοχος adj. *aegis-bearing* (epithet of Zeus)

κλίνω *turn*

πόσις, ὁ *husband*

ἠνίπαπε: ἐνίπτω *scold, reproach*

ἤλυθες: aor. ἔρχομαι

430

εὐχε' = εὐχεο imperat. s. εὐχομαι *boast; pray*

ἀρηίφιλος adj. *dear to Ares* (epithet of Menelaus)

προκαλέω *challenge*

ἔξαῦτις adv. *again*

ἐναντίον adv. *face to face*

κέλομαι *bid, tell*

ξανθός adj. *fair-haired, auburn-haired*

435

ἀντίβιον adv. *face to face*

ἀφραδέως adv. *senselessly*

δόρυ, τό, δουρός *spear*

δαμῆης 2nd s. aor. pass. subjunc. δαμάζω *subdue*

ἀμείβομαι *answer*

ᾄνειδος, τό *reproach*

ἐνίπτω *scold, reproach*

440

φιλότης, ἡ *love*

εὐνηθέντε aor. dual part. εὐνάομαι (pass.) *go to bed together*

ἀμφικαλύπτω *enfold*

ποντόπορος adj. *sea-going*

νέεσσι = ναυσί

445

Κρανάη, ἡ *the island of Cranaë ('Rocky') - where Paris first slept with Helen*

ἐμίγην: μίγνυμαι (pass.) *be mingled with; μίγνυμαι φιλότητι καὶ εὐνη have intercourse (with + dat.)*

ἄκοιτις, ἡ *wife*